

Ofschoon grote aantallen militairen tegelijk moeten worden gevaccineerd, wordt elke énting individueel uitgevoerd, dus op de wijze zoals de huisarts het in zijn spreekkamer zou doen.

De eventueel ongunstige invloed, die militaire omstandigheden op het uitbreken van postvaccinale encephalitis zouden kunnen hebben, worden o.i. door bovengenoemde maatregelen sterk verkleind, zo niet opgeheven.

Bovendien kan de Geneeskundige Dienst van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht in de strijd tegen deze encephalitis juist gebruik maken van enkele grondbeginselen van de militaire samenleving, die in de burgermaatschappij nu eenmaal veel moeilijker zijn toe te passen, nl. die van tucht en discipline. Zo zijn o.a. de volgende voorschriften (d.i. bevelen) gegeven:

a. De primovaccinatie wordt slechts door speciaal hiervoor opgeleide artsen uitgevoerd.

b. Gedurende 2 $\frac{1}{2}$ week wordt de man, die een primovaccinatie heeft ondergaan, dagelijks door de onderdeelarts gezien. Hij mag niet met verlof naar huis en mag niet worden overgeplaatst, bovendien mag hij zich niet lichamelijk en geestelijk vermoeien.

Aan deze eisen zou de burgermaatschappij waarschijnlijk nooit kunnen voldoen. Wij zijn het daarom niet eens met het voorstel, de a.s. militair als burger te vaccineren en hem pas 14 dagen later in de militaire gemeenschap op te nemen.

Sinds 1952 heeft de Geneeskundige Dienst KL/KLu een kleine 10.000 primovaccinaties en enkele duizenden revaccinaties verricht, zonder één geval van encephalitis postvaccinalis. Cijfers, waarop de dienst terecht trots is.

Het complex van de maatregelen, die men in het militaire milieu imperatief ten uitvoer kan laten brengen, is met de bovengenoemde nog niet uitgeput. Het zou te ver voeren ze alle hier volledig te vermelden.

Nog een enkele opmerking over het gebruik van gammaglobuline. Deze wordt bereid uit bloed van mensen — vrijwel uitsluitend militairen, die 4-6 weken tevoren werden geënt — nadat eerst het plasma van *vele honderden donors*, uit alle streken van Nederland afkomstig, is „gepooled”.

Uit allerlei overwegingen prefereren wij deze zg. „vaccinia reconvallescenten-gammaglobuline”. Eén hiervan is, dat deze stof rijk is aan antistoffen (anamnestische reactie t.g.v. de vaccinatie). Zo werden bv. in een bepaalde „batch” de volgende titers gevonden:

Typhus	H 1 : 500
	O 1 : 500
Paratyphus B	H 1 : 1000
Paratyphus B	O 1 : 100
Paratyphus A	H 1 : 1000

Mijn schrijven is met opzet uitvoerig geweest. De collegae kunnen met bovenstaande gegevens thans de vragen van ongeruste ouders over de vaccinatie van hun zoon in militaire dienst beantwoorden.

's-Gravenhage, oktober 1955

W. NANNING,
Lt. Kolonel-arts

MONONUCLEOSIS EN TROMBOPENIE

Naar aanleiding van een geval van acute hemolytische anemie bij mononucleosis infectiosa¹, opperen de auteurs de mogelijkheid dat de enkele gevallen van trombopenie bij mononucleosis zouden berusten op antistoffen.

Vorig jaar kon ik een patiënte observeren met mononucleosis en trombopenie, die tot huidbloedingen aanleiding gaf. In dit geval werden geen serologische afwijkingen gevonden op het gebied van de erythrocyten; ook de trombocyten-agglutinatie volgens Kissmeyer was negatief (Centraal laboratorium van de bloedtransfusiedienst).

Literatuur: ¹K. PUNT en M. C. VERLOOP (1955) *N.T.v.G.* **99**, 3128.

Scheveningen, 10 oktober 1955

H. SCHRIJVER